

CHANAKYA NEETHI - CHAPTER 6

śrutvā dharmam vijānāti śrutvā tyajati durmatim □
śrutvā jñānamavāpnōti śrutvā mōkṣamavāpnuyāt □ 01 □

pakṣiṇaḥ kākaśchaṇḍālaḥ paśūnāṃ chaiva kukkuraḥ □
munīnāṃ pāpaśchaṇḍālaḥ sarvachāṇḍālanindakaḥ □ 02 □

bhasmanā śuddhyatē kāsyam tāmramamlēna śuddhyati □
rajasā śuddhyatē nārī nadī vēgēna śuddhyati □ 03 □

bhramansampūjyatē rājā bhramansampūjyatē dvijaḥ □
bhramansampūjyatē yōgī strī bhramantī vinaśyati □ 04 □

yasyārthāstasya mitrāṇi yasyārthāstasya bāndhavāḥ □
yasyārthāḥ sa pumā □ llōkē yasyārthāḥ sa cha paṇḍitaḥ □ 05 □

tādṛśī jāyatē buddhirvyavasāyō'pi tādṛśaḥ □
sahāyāstādṛśā ēva yādṛśī bhavitavyatā □ 06 □

kālaḥ pachati bhūtāni kālaḥ saṃharatē prajāḥ □
kālaḥ suptēṣu jāgarti kālō hi duratikramaḥ □ 07 □

na paśyati cha janmāndhaḥ kāmāndhō naiva paśyati □
madōnmattā na paśyanti arthī dōṣam na paśyati □ 08 □

svayaṃ karma karōtyātmā svayaṃ tatphalamaśnutē □
svayaṃ bhramati saṃsārē svayaṃ tasmādvimuchyatē □ 09 □

rājā rāṣṭrakṛtam pāpam rājñāḥ pāpam purōhitaḥ □
bhartā cha strīkṛtam pāpam śiṣyapāpam gurustathā □ 10 □

ṛnakartā pitā śatrurmātā cha vyabhichāriṇī □
bhāryā rūpavatī śatruḥ putraḥ śatrurapaṇḍitaḥ □ 11 □

lubdhamarthēna gṛhṇīyāt stabdhamañjalikarmaṇā □
mūrkham Chandō'nuvṛtṭyā cha yathārthatvēna paṇḍitam □ 12 □

varam na rājyam na kurājarājyam
varam na mitraṃ na kumitramitram □

varam na śiṣyō na kuśiṣyaśiṣyō
varam na dāra na kudaradāraḥ □ 13 □

kurājarājyēna kutaḥ prajāsukhaṃ
kumitramitrēṇa kutō'bhinirvṛtiḥ □
kudāradāraiścha kutō gṛhē ratiḥ
kuśiṣyaśiṣyamadhyāpayataḥ kutō yaśaḥ □ 14 □

siṃhādēkaṃ bakādēkaṃ śikṣēchchatvāri kukkuṭāt □
vāyasātpañcha śikṣēchcha ṣaṭṣunastrīṇi gardabhāt □ 15 □

prabhūtaṃ kāryamalpaṃ vā yannaraḥ kartumichChatī □
sarvārambhēṇa tatkāryaṃ siṃhādēkaṃ prachakṣatē □ 16 □

indriyāṇi cha saṃyamya rāgadvēṣavivarjitaḥ □
samaduḥkhasukhaḥ śāntaḥ tattvajñaḥ sādhuruchyatē □ 17 □

pratyutthānaṃ cha yuddhaṃ cha saṃvibhāgaṃ cha bandhuṣu □
svayamākramya bhuktaṃ cha śikṣēchchatvāri kukkuṭāt □ 18 □

gūḍhamaithunachāritvaṃ kālē kālē cha saṅgraham □
apramattamaviśvāsaṃ pañcha śikṣēchcha vāyasāt □ 19 □

bahvāśī svalpasantuṣṭaḥ sanidrō laghuchētaṇaḥ □
svāmibhaktaścha sūraścha ṣaḍdētē śvānatō guṇāḥ □ 20 □

suśrāntō'pi vahēdbhāraṃ śītōṣṇaṃ na cha paśyati □
santuṣṭaścharatē nityaṃ trīṇi śikṣēchcha gardabhāt □ 21 □

ya ētānvimśatiguṇānāchariṣyati mānavaḥ □
kāryāvasthāsu sarvāsu ajēyaḥ sa bhaviṣyati □ 22 □